

soite

Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja
terveyspalvelukuntayhtymä

HANKESUUNNITELMA

Keski-Pohjanmaan Työkykyhanke

KP Työkyky

Valmisteluryhmä 15.6.2020

Korjaus 3.7.2020

Sisällysluettelo

1.	Keski-Pohjanmaan Työkykyhanke	3
1.1.	Hankkeen asemointi Työkykyohjelmassa	3
2.	Alue jolla hanke toteutetaan: Keski-Pohjanmaan maakunta ja Kruunupyö 3	3
3.	Hankkeen toteuttajat.....	4
4.	Hankkeessa toteutettavat toimenpidekokonaisuudet ja hankkeen organisointi.....	5
5.	Lähtötilanne	6
5.1.	Tilannekuvaus	6
5.2.	Osatyökykyisten työllistymiseen liittyviä palveluita Keski-Pohjanmaalla.....	7
5.2.1.	KP OTE –toimintamalli	7
5.2.2.	Kuntoutuksen palvelut Soitessa.....	9
5.2.3.	Työllisyyttä edistävä monialainen yhteispalvelu TYP	10
5.3.	Kelan rooli työkykyohjelmassa	12
5.4.	Yhdistyksien toiminta osallisuuden edistäjinä.....	12
6.	Hankkeen tavoitteet ja tavoitellut hyödyt.....	13
6.1.	Työkyvyn tuki osaksi tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusta - Työkyvyn tuen palvelupolku sote-keskukseen	14
6.2.	Tuetun työllistymisen menetelmät: Työvalmennus-hankkeen toteutus- ja tavoitesuunnitelma	16
6.3.	Keski-Pohjanmaan Työkyky –foorumi.....	17
7.	Hanke sovittaa yhteen kehittämistyötä meneillään olevien ja alkavien hankkeiden kanssa.....	18
8.	Hankkeen toteutus	18
9.	Alustava aikataulu – KP Työkyky –hanke	20
10.	Tarvittavat resurssit - KP Työkyky –hanke	20
11.	Viestintä, arviointi ja riskien tunnistaminen.....	20
11.1.	Viestintä- ja vaikuttamissuunnitelma	20
11.2.	Riskien tunnistaminen ja riskien arviointisuunnitelma	21

1. Keski-Pohjanmaan Työkykyhanke

1.1. Hankkeen asemointi Työkykyohjelmassa

Työllisyysasteen nosto 75 prosenttiin on Sanna Marinin hallitusohjelman tavoite, jossa onnistumiseen toodetaan löytyvän suurta potentiaalia osatyökykyisten työttömien, pitkäaikaistyöttömien ja vammaisten henkilöiden joukosta. Hallitusohjelman mukaisesti toteutetaan osatyökykyisille suunnattu työkykyohjelma, jolla helpotetaan heidän työllistymistään. Työkykyohjelma toteutetaan yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön (STM) ja työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) kesken. TEM:illä on päävastuu ohjelmasta. STM:n hallinnon-alan työkykyohjelman tavoitteet ovat:

1. Lisätä osatyökykyisten työttömien työllistymisen edellytyksiä, työ- ja toimintakykyä ja yhteiskunnallista osallisuutta.
2. Luoda monialainen palvelukokonaisuus, jossa osatyökykyisten työttömien työkyvyn tuen tarve tunnustetaan ja jossa palvelut ja palvelupolut toimivat asiakaslähtöisesti.
3. Kehittää ammattilaisten osaamista siten, että he tuntevat työkyvyn tuen palvelukokonaisuuden ja osaavat hyödyntää sitä asiakkaan parhaaksi.
4. Tuottaa tietoa osatyökykyisten työttömien palveluiden ja etuuksien yhteensovittamiseksi sekä lainsäädännön kehittämisen tueksi.

Työkyvyn tuen palvelujärjestelmä koostuu pääosin STM:n hallinnonalan sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluista. Siksi ohjelmalla on vahva yhteys Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus –ohjelmaan, sote-rakenneuudistukseen ja sosiaaliturvan uudistamiseen.¹ Keski-Pohjanmaan hankesuunnitelma Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus –ohjelmaan on nimeltään *Soite 2.0 sote-keskus* ja sille rinnakkainen sote-rakenneuudistus hankesuunnitelma *Soite 2.0 – Rakenneuudistus*. Tämä KP Työkyky-hankesuunnitelma sisältää useita viittauksia näihin Soite 2.0 –hankkeisiin, joihin työkykyohjelman toimenpiteitä yhteen sovitaan.

2. Alue jolla hanke toteutetaan: Keski-Pohjanmaan maakunta ja Kruunupy

Hakemus kattaa kaikki Keski-Pohjanmaan maakunnan kunnat: Halsua, Kaustinen, Lestijärvi, Perho, Toholampi, Veteli sekä Kannuksen ja Kokkolan kaupungit. Näiden lisäksi myös Pohjanmaan maakuntaan kuuluva Kruunupyyn kunta osallistuu hankkeeseen. Kruunupy on Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveyspalvelukuntayhtymä Soiten jäsen ja osa nykyistä Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisaluetta. Nykyisestä toimintaympäristöstä johtuen hankkeessa haetaan myös ratkaisuja, jotka on mahdollista toteuttaa myös Kruunupyyn kunnassa. Hankealueen kunnissa on yhteensä 74586 asukasta 31.12.2019. Ruotsinkielisiä väestöstä on Kokkolassa 12,5 % ja Kruunupyssä 77,7 %. Hankkeen toimintaa toteutetaan suomen ja ruotsin kielillä tarpeen mukaan.

Keski-Pohjanmaalla käynnistyi maakunnallinen sosiaali- ja terveyspalvelukuntayhtymä Soiten toiminta 1.1.2017. KP Työkyky –hankkeessa on voitu hyödyntää valmistelua, jota maakunnassa tehtiin Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus –hankkeen valmistelun yhteydessä kevään 2020 aikana.

¹ Työkykyohjelma 2020 – 2022. Ohjelma ja hakuopas. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:11

Työkykyohjelman hankkeen valmistelutyöryhmään kutsuttiin aiheeseen liittyviä tahoja ja yhteistyökumppaneita. Mukaan tulivat etuuskäsittelypäällikkö Johanna Wentin/ Kelan Pohjoinen vakuutuspiiri ja asiakaspalveluyksikkö; palvelualuejohtaja Juha Nummela/ Pohjanmaan TE-toimisto; työllisyyspäällikkö Ilkka Rintala/Kokkolan kaupunki; sivistystoimenjohtaja Leena Kivijakola/Kannuksen kaupunki; toiminnanjohtaja Harri-Heikki Niemi/ Keski-Pohjanmaan sosiaalipsykiatrinen yhdistys ry; toimitusjohtaja Sanna-Mari Levijoki/Kokkotyösäätiö s.r.; toiminnanjohtaja Sirpa Nevasaari/Kosti ry. Soitesta valmisteluun ovat osallistuneet va. johtajaylilääkäri Lotta Seppinen; palvelualuejohtaja Nina Wikström/mielenterveys- ja päihdepalvelut; palvelualuejohtaja Marja Paananen/ aikuisten sosiaalipalvelut; vastuualuejohtaja Anu Pippola/ Aikuissosiaalityön toimialue ja TYP –toiminta; hyvinvointikoordinaattori Tuija Tuorila/ kehittämispalvelut, palvelualuejohtaja Katja Tuliniemi kuntoutuksen ja neurologian palvelualue, toimialuejohtaja Tanja Witick / Vammaispalvelut. Hankevalmistelun koordinoija on kehittämispäällikkö Iiris Jurvansuu, kehittämispalvelut sekä Pohjanmaan maakuntien sosiaalialan osaamiskeskus SONet BOTNIA. Lisäksi valmisteluun on osallistunut kokemusosaajia Kosti ry/ Yhteisöklubi Sillasta ja Kokkotyösäätiön asiakasraatilaisia.

3. Hankkeen toteuttajat

Hankkeen toteuttaa ja hallinnoi:

Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveyspalvelukuntayhtymä Soite
Mariankatu 16 – 20
67200 Kokkola

Soiten hallitus teki virallisen päätöksen hankkeen toteuttamisesta 15.6.2020.

Hankkeessa ei ole muita toteuttajia tai osatoteuttajia.

Hankkeen toteutusaika on 9/2020 – 12 / 2022.

Soiten toimi- ja palvelualueista valmisteluun ja hankkeen toteutukseen osallistuvat:

Terveyden ja sairaanhoidon toimialueelta

- Vastaanottopalvelut
- Kuntoutuksen ja neurologian palvelualue

Perheiden palvelujen toimialueelta

- Aikuisten sosiaalipalvelut, TYP –palvelut
- Mielenterveys- ja päihdepalvelut

Vammaispalvelujen toimialue

Kehittämispalveluista

- HYTE –koordinointi
- Pohjanmaan maakuntien sosiaalialan osaamiskeskus SONet BOTNIA

Hankkeeseen sitoutuneet yhteistyökumppanit:

- Työllisyyden kuntakokeiluun osallistuvan Kokkolan työllisyyspalvelut sekä työllisyyden kuntakokeilun täydennyshakuun valmistautuvat Kannuksen kaupungin työllisyyspalvelut ja Kaustisen seutukunnan kunnat.
- Kela / Pohjoinen vakuutuspiiri ja asiakaspalveluyksikkö
- Pohjanmaan TE-toimisto
- Keski-Pohjanmaan sosiaalipsykiatrinen yhdistys ry
- Kokkotyö-säätiö s.r.
- Kosti ry / SILTA yhteisöklubi - järjestö- ja kansalaistoiminnan tiedonkeskus ja maakunnallinen järjestöyhteistyön koordinoija, osuuskuntien ja säätiöiden yhteistyöfoorumi

4. Hankkeessa toteutettavat toimenpidekokonaisuudet ja hankkeen organisointi

Hankkeessa toteutetaan kumpaankin Työkykyohjelman toimenpidekokonaisuutta: **Työkyvyn tuki osaksi tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusta** sekä **Tuetun työllistymisen menetelmät**.

Lisäksi hankkeessa jatketaan maakunnassa toteutetun KP OTE-hankkeen aikana käynnistettyä työvoiman kysynnän näkökulman edistämistä **Työkyky –foorumissa**. Tämä sisältää osatyökykyisten työllistymisen teeman käsittelyä maakunnallisessa asukkaiden, julkisen sektorin, elinkeinoelämän ja järjestökentän vuorovaikutustapahtumassa, jossa jaetaan tietoa, edistetään ja innostetaan toimintakulttuurin muutosta sekä tarkastellaan eri näkökulmista edellytyksiä osatyökykyisten työvoimapotentialin käyttöön saamiselle ja Työkykyohjelman tavoitteiden toteutumiseksi maakunnassa.

Hanke toteutetaan yhteistyössä sellaisten hankehaun toimenpidekokonaisuuksien teemoihin liittyvien keskeisten yhteistyötahojen kanssa, jotka tekevät työtä osatyökykyisten henkilöiden työllisyyden edistämiseen liittyvissä tehtävissä maakunnassa.

Asiakasnäkökulmaa hankkeen toimintaan saadaan:

- Soiten työikäisen väestön asiakasraadin ja maakunnallisen vammaisneuvoston kannanotoista
- Kokkotyösäätiön asiakasraadin palautteesta ja kehittämis ehdotuksista sekä
- Kokemusasiantuntija- ja vertaistuen verkostoista ja kokemusosaamisen keskuksista, jonka käynnistämistä tuetaan maakunnan Tulevaisuuden sote-keskus –hankkeessa Kokemusosaamisen monipuolinen hyödyntäminen – osahankkeessa. Osahankkeen tavoitteena on aktivoida ja tukea Soiten kokemusosaamisen suunnitelman toimeenpanoa. Kokemusosaamisen monipuolinen hyödyntäminen on tavoitteena liittää kaikkiin Soiten kehittämistoimintoihin asiakasnäkökulman varmistamiseksi ja vahvistamiseksi.

Hankkeessa valmistellaan kokemusosaajien kanssa yhteistyössä asiakasnäkökulmaista sisältöä käytettäväksi esim. asiantuntijoiden koulutuksissa. Asiakkaiden kuulemisen ja osallisuuden varmistaminen omassa asiakkuusprosessissaan otetaan erityiseksi kehittämiskohteeksi moniammatillisen yhteistyön ammattihenkilöiden osaamisen kehittämisessä. Tämän lisäksi asiakkaita tai kokemusasiantuntijoita rekrytoidaan mukaan hankkeen useimpiin tapahtumiin, erityisesti toiminnan kehittämisen suunnitteluun ja arviointiin.

Myös järjestöyhteistyö liittyy keskeisesti **Soite 2.0 sote-keskus –hankkeessa Kokemusosaamisen monipuolinen hyödyntäminen** –osahankkeessa tehtävään yhteistyöhön. Kokemusosaamisen monipuolisen hyödyntämisen osahanke sijoittuu järjestötoimintaan.

Hankkeeseen liittyy HYTE –yhteistyö erityisesti Soite 2.0 sote-keskus –hankkeen **Elintapavalmennuksen hyödyntäminen ja monitoimijaisen yhteistyön kehittäminen terveellisen elintapojen edistämiseksi** –osahankkeen kautta. Hankkeen toimijoista kuntien HYTE –koordinoinnista vastaavat ja hyvinvointityöryhmät, kuntien liikuntatoimet yhdessä Soiten HYTE –yhteyshenkilöiden ja hankehenkilöstön sekä Soiten ja kuntien viestinnästä vastaavien kanssa suunnittelevat ja toteuttavat elintapavalmennuksen alueellisen palvelutarjottimen asukkaiden saataville.

Tärkeä osahanke Soite 2.0 sote-keskus –hankkeessa on **Kuntoutuksen yhteensovittaminen** –osahanke. Siinä on päätavoite kuntoutuksen prosessin selkiyttäminen ja monialaisen työryhmän (=kuntoutuksen yhteistyöryhmän) perustaminen prosessin kehittämistä ja epäselviä asiakastapauksia varten; arvioidaan ensin

nykytila ja sen jälkeen linjataan tarkemmin, miten lähdetään kehittämään ja mihin suuntaan. Osahankkeen budjetti pienennettiin huomattavasti alkuperäisestä, mitä korvaamaan asetettiin tavoitetta toteuttavaa laajemmin työkyky -hankkeessa.

Soite-kuntayhtymälle on vastikään valmistunut ja hyväksytty *Yhdenvertaisuussuunnitelma*, joka huomioidaan hankkeen toteutuksessa.

Muut työkyky-teemaan liittyvät keskeiset hankkeet ovat *Yhdessä ohjaten*, *Ohjuri* sekä *työllisyyden kuntakokeilun hankkeet*. KP Työkyky -hanke verkostoituu valtakunnalliseen Työkyky-hankkeiden yhteistyöhön. KP Työkyky -hankkeen toteutuksessa käytetään asiakkaiden tarpeen mukaan soveltuvasti sekä suomen että ruotsin kieltä.

5. Lähtötilanne

5.1. Tilannekuvaus

Kehittämistoimet KP Työkyky -hankkeessa lähtevät käytännön työssä koetuista pullonkaloista palvelujen toimivuudessa. *Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -hankkeen* valmistelussa sote-peruspalvelujen tilannetta kuvattiin seuraavasti: Perusterveydenhuollossa hoidon jatkuvuus ja hoitoon pääsy eivät ole toimineet ja niiden uudistaminen on aloitettu. Eri ammattilaisten hoitamisessa palveluissa ei ole ollut koordinaatiota, ja potilas on voinut kokea hoidon poukkoilevana. Eri palveluissa puuttuu tietoa asiakkaan muiden sote-palvelujen käytöstä. Ei ole selkeitä malleja, miten tunnistaa monialaisesta yhteistyöstä hyötyvät asiakkaat, miten yhteistyö suunnitellaan tai miten yhteistyöpolut rakennetaan. Terveys- ja sosiaali-työssä arvioidaan olevan yhteisiä, esimerkiksi työttömiä ja vähävaraisia asiakkaita, joiden palvelutarpeisiin ei ole vastattu riittävästi. Kun asiakkaan kokonaistilannetta ei tunnusteta ajoissa, voi se osaltaan aiheuttaa raskaisiin palveluihin siirtymistä. Palvelujen vaikuttavuudesta ei ole ollut tietoa sosiaali- eikä terveydenhuollon palveluissa.

Kuntoutuspalvelujen osalta todettiin, että kuntoutuspalveluihin pääsyä voi joutua odottamaan pitkään. Myöskään eri palvelualueilla toteutetuista kuntoutuksista ei ole yhtenäistä neuvontaa ja ohjausta asiakkaille, eikä niistä ole Soiten sisälläkään kattavaa kuvaa sote-henkilöstöllä. Tulevaisuuden sote-keskus-Starttipajassa todettiin yleisemminkin, että sosiaali- ja terveydenhuollon toimijat eivät tunne riittävästi toistensa palveluita. Osaamisen lisääminen monialaisista sote-palveluista on merkittävä tekijä palvelujen laadun parantamisessa ja palveluintegraatiossa.

Kun rakenteellinen integraatio on tehty, Soitessa on nyt tarve kehittää toiminnallista ja digitaalisten palvelujen integraatiota. Soiten alueen peruspalvelujen palveluverkko on tiivis ja palvelujen asukasluvuun suhteutetut, tarvevakioidut kustannukset ylittävät huomattavasti valtakunnan keskiarvon. Soiten tärkeimpiä tavoitteita onkin päästä toiminnan ja talouden kannalta kuntien kantokykyyn kestävään palveluverkkoon. Toiminnallinen palveluintegraatio nähdään mahdollisuutena palvelujen tehostamiseen. Yksi olennainen työväline tämän tavoitteen saavuttamiseksi on digitalisaation hyödyntäminen, mitä pyritään lisäämään kaikissa palvelutuotannon vaiheissa.

Maakunnan ja kuntien haastavasta tilanteesta johtuen myös KP Työkyky -hankkeessa kehittämistoimissa on tärkeä huomioida, että hanke myötävaikuttaa sote-palvelujen kustannusten kasvua hillitsevästi.

Integroidun maakunnallisen sote-kuntayhtymän yli kolmevuotinen toiminta mahdollistaa palvelujen yhteensovittamisen. Se on mahdollistanut myös seuraavien maakunnallisten palvelualakohtaisten teemaohjelmien laatimisen ja kuntien kanssa tehtävän HYTE -yhteistyön rakenteen sote-palvelujen kehittämisen tueksi:

- KP OTE – mallit – OTE-hankkeen tuloksena käyttöön otetut osatyökykyisten palveluihin liittyvät toimintamallit ja niiden jatkokehittäminen
- HYTE-yhteyshenkilöiden verkosto, kuntien Hyte-suunnitelmien ja –kertomusten pohjalta yhteistä maakunnallista HYTE -kehittämistä
- Mielenterveys- ja riippuvuusstrategia
- Yhdenvertaisuussuunnitelma
- Osallistu! –osallisuussuunnitelma
- Soitella on myös SHQS –laaduntunnustus maakunnallisille sosiaali- ja terveydenhuollon sekä erikoissairaanhoidon palveluille vuodesta 2017 lähtien.

Kuntien heikko taloudellinen tilanne, huoltosuhteen heikentyminen, vanhimpien ikäluokkien nopea kasvu ja työikäisten määrän väheneminen aiheuttavat suuria haasteita palvelujärjestelmän uudistamiselle.

5.2. Osatyökykyisten työllistymiseen liittyviä palveluita Keski-Pohjanmaalla

Työttömien työnhakijoiden osuus oli Keski-Pohjanmaalla 12,2 prosenttia työvoimasta huhtikuussa 2020. Vuotta aiemmin vastaava luku oli 7,1 %. Huhtikuussa koko maan työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 16,5 prosenttia.² Näihin kevään 2020 lukemiin vaikuttaa osaltaan poikkeuksellinen pandemiatilanne. Yhtäjaksoisesti pitkäaikaistyöttömistä henkilöistä Keski-Pohjanmaalla noin 48% on osatyökykyisiä, eli heillä on jokin diagnoosi TE-toimiston URA-järjestelmässä. TE-toimistossa koetaan haasteena se, että asiakaspalvelu ei aina tunnista kaikkia osatyökykyisiä järjestelmästä. Näin voi käydä etenkin siitä syystä, että asiakkaat eivät aina kerro työkyvyn rajoitteistaan, kun ilmoittautuivat sähköisesti. TE-toimistossa tunnustetaan tarve kehittää jotain työkaluja tähän osatyökykyisten tunnistamiseen. Samasta syystä nykyinen hallitus haluaa lisätä kasvokkain tapahtuvaa asiakasasiointia TE-palveluissa.³

5.2.1. KP OTE –toimintamalli

Keski-Pohjanmaalla tuotettiin vuosina 2017-2018 OTE- kärkihankkeessa maakunnalliset toimintamallit osatyökykyisten työllistämisen palveluille. Mallit laadittiin yhteistyössä keskeisten toimijoiden kanssa ja toimintamalli kattaa sosiaalisen osallisuuden edistämistä työ- ja toimintakyvyn ylläpitämiseen, työ- ja opiskeluvaihtumien parantamiseen ja työllistymisen tuen palveluihin.⁴

³ Kommentti: valmistelutyöryhmän jäsen, palvelualuejohtaja Juha Nummela, Pohjanmaan TE-toimisto

⁴ Hallinnollinen loppuraportti, KP OTE –hanke 2018, Anu Pippola

Malli otettiin käyttöön jo OTE –hankkeen päätösvaiheessa ja se on säilynyt sekä palveluprosessien että monialaisen yhteistyön perustana siitä lähtien. Mallin ja toimivan yhteistyön pohjalta on hyvä lähteä kehittämään jatkuvuutta erityisesti tuetun työllistymisen osalta, mutta haasteita on vielä monialaisen palvelutarvearvion laatimisessa ja monialaisen yhteistyön toteuttamisessa nykyisen lainsäädännön puitteissa. Myös asiakkaan osallisuuden lisääntymiselle palvelupolun eri vaiheissa halutaan uusia toimintatapoja.

Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveyspalvelukuntayhtymä Soiten organisaatiossa osatyökykyisten palvelujen järjestämisestä vastaavat Perheiden palvelujen toimialueelle sijoittuvat Aikuisten sosiaalipalvelujen palvelualue, Kuntoutuksen, Psykiatrian ja päihdepalvelujen palvelualueet sekä erityishuoltopalvelujen osalta Vammaispalvelujen toimialue, jossa integroituna toimii myös Keski-Pohjanmaan erityishuoltopiiri vuodesta 2017 lähtien.

Työ- ja päivätoimintapalveluita maakunnassa tuottavat kuusi Soiten omaa toimintakeskusta, yksi Kårkullan erityishuoltopiirin ruotsinkielinen toimintakeskus sekä Validian ja Kokkotyösäätiön yksiköt. Palvelusetelillä ostetaan myös luonto-avusteista ns. Green Care –työtoimintaa. Soiten toimintayksikköjen yhteydessä toimii avotyönohjaajia, jotka neuvottelevat ja valmistelevat avotyöpaikkoja lähinnä kehitysvammaisille asiakkaille, jotka selviytyvät melko itsenäisesti heille soveltuvista tehtävistä työpaikalla. Työ- ja päivätoiminnassa

on noin 230 asiakasta ja avotyössä noin 100 henkilöä. Kokkotyö-säätiö tuottaa Soiten aikuissosiaalityölle, psykiatrian ja päihdepalvelulle sekä vammaispalveluille avotyötoimintaa.

5.2.2. Kuntoutuksen palvelut Soitessa

Kuntoutuksen ja neurologian palvelualuejohtaja Katja Tuliniemen mukaan työkyvynarvioita varten tulevien läheteiden määrät ovat olleet alle 100 kpl/vuosi. Aiemmin ollut todettu kyselykartoituksella, että työkyvyn arviointeja tarvitsee noin 200 henkilöä / vuosi. Valmistelutyöryhmä totesi, että osana KP –Työkyky hanketta on tarpeen toteuttaa myös tarvekartoitus työkyvynarvioinneista.

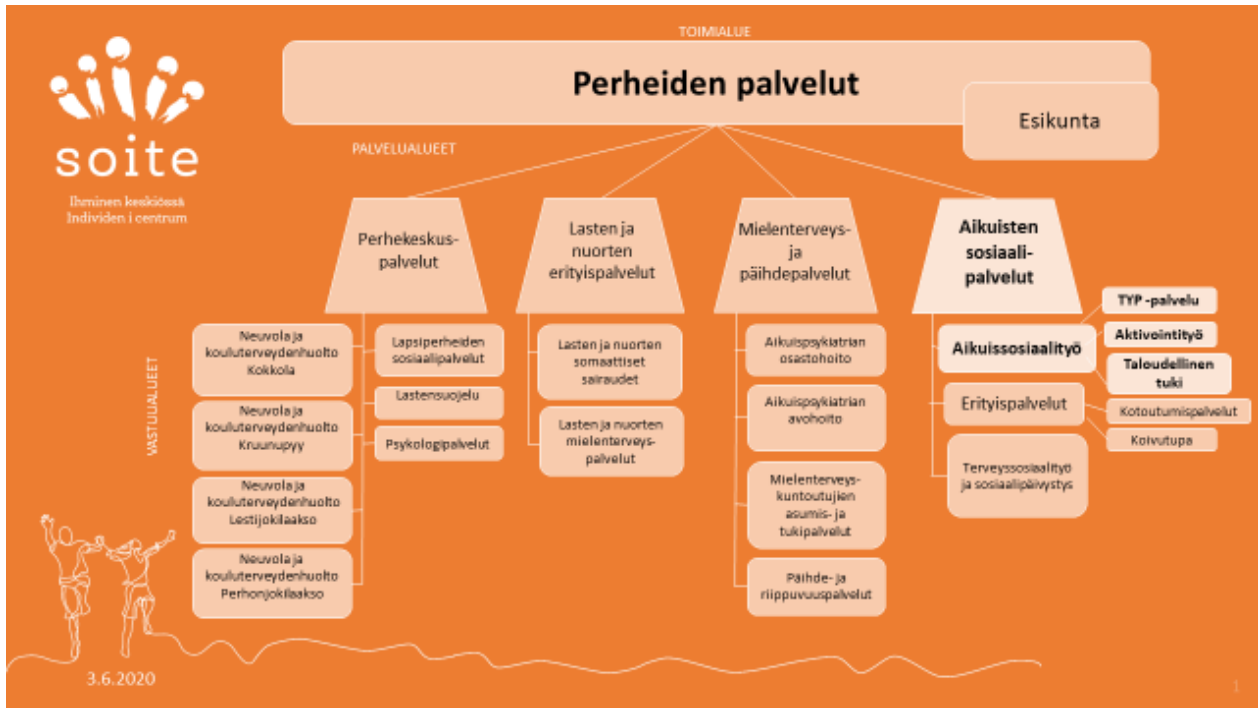
Taulukko: Kuntoutuksen ja neurologian palvelualue Soitessa

Vuonna 2019 kuntoutuspalveluihin tuli toiminta- ja työkykyarvioita varten läheteet 71:stä potilaasta, joista 36 tuli oman sairaalan joltain erikoisalalta ja terveyskeskuksesta 28 kpl.

5.2.3. Työllisyyttä edistävä monialainen yhteispalvelu TYP

Taulukko: Perheiden palvelujen toimialue Soiten organisaatiossa

Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu TYP palvelee työttömiä työnhakijoita, joiden työttömyys on pitkittynyt ja jotka tarvitsevat moniammatillista tukea työllistymiseen. Palvelun tavoitteena on edistää asiakkaiden osallisuutta yhteiskuntaan ja työmarkkinoille. Moniammatillisen tuen ja ohjauksen lisäksi TYP tarjoaa asiakkaille aktiivisia ja kuntouttavia palveluja. Soiteessa TYP toimii Perheiden palvelujen toimialueella, aikuissosiaalityön palvelualueella. TYP-palvelut ja sosiaalityön palvelut toimivat tiiviisti yhdessä samalla vastuualueella. Kuntouttavaan työtoimintaan osallistui vuoden 2019 aikana Keski-Pohjanmaalla 373 henkilöä ja työtoimintapäivien lukumäärässä työsäätiö ja järjestöt ovat merkittävässä osassa, kuntien ja Soiten rinnalla.

Kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärät ja työtoimintapäivät 1-12/2019 Soite ⁵

Työtoimintapaikat	Asiakkaiden lkm	Työtoimintapäivien lkm
Kokkolan kaupunki	28	2330
Soite	33	2893
Yhdistykset	28	2421
Kuntayhtymät	2	19
Ryhmämuotoinen työtoiminta	115	8875
Kokkotyö-säätiö	222	10 157
YHTEENSÄ	373 (eri asiakasta)	26 695

⁵ TYP –raportti 2019, Soite

TYP :in ja aikuisten sosiaalityön palvelujen yhteydessä toimivat myös työttömien terveystarkastukset. Nämä järjestelyt saattavat osittain muuttua sitten, kun Tulevaisuuden sote-keskus –hankkeiden myötä peruspalveluja yhteen sovitetaan uudenlaiseen sosiaali- ja terveyskeskuksen malliin.

Työttömien terveystarkastukset ja työ- ja toimintakyvyn selvittelyt 1-12/2019 ⁶

1-12/2019	
Tehdyt työttömien perusterveystarkastukset	175 terveystarkastusta
Toteutumattomat, peruutetut ajat	41 aikavarausta
Työ- ja toimintakyvyn selvittelyt, TYP	80 asiakasta
Myönnettyt sairauslomiat, TYP	36 asiakasta
Myönnettyt työkyvyttömyyseläkkeet, TYP	19 asiakasta
Hylkäävä päätös eläkkeestä, TYP	6 asiakasta

Työ- ja toimintakyvyn selvittelyyn osallistui vuoden aikana 80 henkilöä työttömistä.

TYP-asiakkuuden päättymisen syyt 1-12/ 2019 Soite⁷

Päättymissy	Asiakkaat
Monialaisen palvelutarve päättynyt	37
Työllistynyt avoimille työmarkkinoille väh. 6 kk	39
TE-toimiston asiakkaaksi	29
Tutkintoon tähtäävän koulutuksen aloittaminen	27
Työllistynyt palkkatuella väh. 6 kk	27
Eläkkeelle siirtyminen	19
Pitkäkestoiseen kuntoutukseen tai sairaudenhoitoon siirtyminen	47
Työvoiman ulkopuolelle esim. asevelvollisuus, vanhempainloma, vapausrangaistus	7
Oma pyyntö	0
Tilanne ei muuttunut	66
Muuttanut	6
Ei tavoitettu, ei tietoa	10
Muu syy	3
YHTEENSÄ	317

⁶ TYP –raportti 2019, Soite

⁷ TYP –raportti 1-12 /2019, Soite

TYP-asiakkuuden päättymisen syyt voivat olla hyvin monenlaisia. Taulukko tuo hyvin esiin sen, miksi osatyökykyiset henkilöt tarvitsevat yksilöllisen, asiakaslähtöisen ja monialaisen palvelutarpeen kartoituksen ja räätälöidyt palvelut omien tarpeidensa ja elämäntilanteensa mukaan.

5.3. Kelan rooli työkykyohjelmassa

Osatyökykyisten työllistymisen edellytyksiä voidaan edistää Kelan etuuksilla ja palveluilla. Asiakkaan kannalta kokonaisvaltaiseen tulokseen päästään, kun asiakkaan tilanteesta tunnustetaan ja kartoitetaan aikaisessa vaiheessa myös Kela-yhteistyön tarve. Pääallekkäinen työ vähenee, kun Kela on alkuvaiheessa mukana. Näin varmistetaan Kelan palvelujen ja etuuksien oikea-aikaisuus niin työkyvyn tuen kuin toimeentulonkin näkökulmasta yhteisasiakkuusmallin mukaisesti.

Kela tarjoaa ja järjestää työ- ja toimintakykyä edistäviä kuntoutuspalveluja ja moniammatillista konsultointia työkyvyn ongelmiin liittyvissä tilanteissa. Osatyökykyisten henkilöiden kuntoutustoimien pohjana on hyvä olla laaja-alainen toimintakykykartoitus yhteisen asiakkuuden tueksi. Työkykyyn ja Kelaan etuuksiin liittyvissä, lääketieteellistä neuvontaa kaipaavissa tilanteissa tarjotaan Kelan asiantuntijalääkäriin konsultointimahdollisuutta.

Osana Työkykyohjelmaa on mahdollisuus kehittää toimintamalleja Kelan kanssa tehtävään yhteistyöhön. Työn pohjaksi Kelalla ja kumppaneilla on valtakunnallisesti ja alueellisesti kehitettyjä toimintamalleja tukea tarvitsevien asiakkaiden moniammatillisiin palveluihin.

Työkykyohjelmassa voidaan hyödyntää aikaisemmin Keski-Pohjanmaalla rakennettuja yhteistyö- ja toimintamalleja. Kelassa on myös meneillään ikääntyvien työttömien kuntoutuksen kehittämisprojekti, jossa tavoitteena on kehittää tälle asiakasryhmälle työllistymistä tukeva valmennuksellinen palvelu IPS – viitekehukseen nojaten. Kehittämisprojektiä voidaan hyödyntää myös työkykyohjelmassa Keski-Pohjanmaalla. Lisäksi TYP:ssä Kelalla on TYP-asiakastyöhön nimetty työkykyneuvoja, joka osallistuu asiakasprosessiin tarvittaessa asiakkaan palvelutarpeen arvioinnista Kelan tuottamiin kuntoutuspalveluihin.

Kela toimii osana työkyvyn tuen monialaista verkostoa/tiimiä ja kumppaneille tarjotaan helpot ja matalan kynnyksen yhteydenpitotavat, joiden kautta kaikki Kelan palvelut huomioidaan. Sujuvien asiakaspolkujen löytymiseksi yhdessä asiakkaan kanssa on erityisen tärkeää, että yhteisessä asiakastyössä ovat laajasti käytössä digitaaliset yhteydet ja yhteinen tieto. Kelalla on merkittävä rooli hyödynnettävän tiedon tuottajana.

Yhteistyötä voidaan tehdä esimerkiksi digitaalisten välineiden avulla ja/tai kasvokkain. Yhteistyötä tiivistämällä opitaan entistä paremmin tunnistamaan yhteistyötä vaativia asiakastilanteita ja riskitekijöitä sekä mahdollisuuksia eri toimijoiden tarjoamiin palveluihin. Asiakkaille joilla on erityisen haastavia tilanteita, tarjotaan syvennettyä henkilökohtaista palvelua.⁸

5.4. Yhdistyksien toiminta osallisuuden edistäjinä

Osatyökykyisiä henkilöitä on kuntouttavan työtoiminnan jaksoilla yhdistyksissä eri puolilla maakuntaa.

⁸ Kela / Pohjoinen vakuutuspiiri ja asiakaspalveluyksikkö, etuuskäsittelypäällikkö Johanna Wentin; työ- ja toimintakyky-etuuksien ratkaisukeskus

Paikallisyhdistyksien ja yhteisöjen työ on usein matalan kynnyksen toimintaa, jossa on keskeistä harrastus- ja virkistystoimintaa, vertaistuki sekä vapaaehtoistoimintaa. Lähes kaikkea niiden toimintaa voidaan pitää osallisuutta edistävänä ja sosiaalista syrjäytymistä ehkäisevänä toimintana, joka parantaa tai ylläpitää ihmisten toimintakykyä ja terveyttä. Toiminta on tärkeää ja arvokasta mukana oleville ihmisille ja samalla se voi säästää merkittävästi sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannuksia.

Keski-Pohjanmaan sosiaalipsykiatrisella yhdistyksellä on matalan kynnyksen osallisuutta edistävää toimintaa Kulmakartano, jossa on jäsenenä 165 mielenterveyskuntoutujaa ja noin 5000 käyntiä vuosittain. Yhdistyksen kartoituksen mukaan noin 60 %:lle kävijöistä tämä oli ainoa paikka, jossa käy.

Maakunnassa on kymmeniä yhdistyksiä ja yhteisöjä, joiden palveluja osatyökykyiset ja sosiaalista osallisuutta tarvitsevat kansalaiset voivat hyödyntää usein myös pienin kustannuksin. Sote-yhdistyksien ja Soiten välisen yhteistyön suunnitelmallinen kehittäminen on käynnistynyt ja se on kirjattu myös hyvinvointipalvelujen järjestämissuunnitelmassa.

Kokkotyö-säätiö s.r. on työvalmennuksen asiantuntija- ja palveluorganisaatio, joka aktivoi vaikeassa työmarkkina-asemassa olevia henkilöitä, tukee ja valmentaa ammatillisesti ja elämännhallinnallisesti sekä tarjoaa monialaisia ja mielekkäitä työtehtäviä tuotannollista toimintaa harjoittavissa työpajoissa ja seinättömästi yrityksissä. Osatyökykyisen työttömän henkilön kohdalla on todettu usein liian haastavaksi siirtyminen suoraan työttömyydestä työpaikkaan. Varsinkin silloin, jos taustalla oleva haaste (päihde, mielenterveys, ammatillinen osaamisen puute tms.) nousee esiin, voi työjakso jäädä lyhyeksi ja henkilö heikentää heikentää mahdollisuuksiaan työnantajan silmissä. OTE-hankkeen yksi parhaimpia tuloksia oli se, että henkilö voi siirtyä asteittain oikeaan työhön; yhteys jää vielä kuntouttavan työtoiminnan puolelle, ja työaika voi lisätä oikeassa työssä hallitulla, joustavalla ja asiakaslähtöisellä siirtymällä. Myös asiakasraadin vastauksissa tämä tuotiin esille; toivotaan siirtymissä tukea vielä työpaikallakin, tai osa-aikatyötä. Vuonna 2019 säätiön 782 asiakkaasta 44 % siirtyi eteenpäin. Polku vaatii usein monia eri siirtymiä, verkostotyötä ja yksilöllisiä ratkaisuja, jotta päästään tavoitteeseen. Säätiön palvelukenttä on nykyään monipuolinen ja jo nyt asiakas saa säätiöllä missä tahansa palvelussa ollessaan mahdollisuuden tarvittaessa mm. Kelan kuntoutuspalvelut, yhteys ammatillisen oppilaitoksen palveluihin, kielen vahvistamisen toiminnat sekä esimerkiksi neuropsykiatrisen ja monimuotoisen tuen. Säätiö on jakanut palvelunsa työhön ja koulutukseen valmennukseen, opiskelijavalmennukseen, työhön kuntouttavaan valmennukseen ja sosiaaliseen valmennukseen. Se tekee tiivistä yhteistyötä mm. Soiten, TYP:in, TE-toimiston, Kpedun ja Luovin ammatillisten oppilaitosten kanssa.

Säätiön työpajat on opinnollistettu vuonna 2019 valtakunnallisessa Topi-hankkeessa, mikä tarkoittaa että säätiöllä tehdyt työtehtävät voidaan tunnistaa osiksi ammatillisia tutkintoja osaamisen päivittämisessä tai hakeuduttaessa jatko-opintoihin. Ammatillisen koulutuksen opetushenkilökunta on ollut mukana työssä. Useat asiakkaista hyötyisivät nimenomaan osaamisen tunnistamisesta, päivittämisestä ja tutkintoihin tarvittavan osaamisen kerryttämisestä yksilölliseen tahtiin, esim. kuntouttavan työtoiminnan aikana.

6. Hankkeen tavoitteet ja tavoitellut hyödyt

Hankkeessa toteutetaan kumpaankin Työkykyohjelman toimenpidekokonaisuutta: Työkyvyn tuki osaksi tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusta sekä Tuetun työllistymisen menetelmät.

Lisäksi hankkeessa jatketaan KP OTE-hankkeessa käynnistettyä työvoiman kysynnän näkökulman edistämistä Työkyky –foorumissa. Yrittäjien maakunnallinen järjestö tai Pohjanmaan kauppakamari eivät pysty osallistumaan Työkyky-hankkeeseen yhteistyökumppanina tässä vaiheessa, kun koronaan liittyvät yrityskentän tukitehtävät vaativat kaikki henkilöresurssit. Hankkeen toteuttaja pitää elinkeinoelämän järjestöjä viestinnän piirissä ja mahdollinen yhteistyö Työkyky –forumin osalta ajoitetaan hankkeen päätöstilaisuuteen.

Toimenpidekokonaisuuden kohderyhminä ovat TE-toimiston asiakkaina olevat työttömät työnhakijat sekä ilman työtä olevat työkäiset, jotka eivät ole työnhakijoina TE-toimistossa. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kautta heitä on tavoitettavissa. TE-toimistossa on todettu tarve kehittää uusia työkaluja asiakkaiden palvelutarpeen arvioon. Haasteena TE-toimiston palveluissa koetaan se, että kaikkia osa-työkykyisiä ei voi aina tunnista järjestelmästä. Syy on etenkin se, että asiakkaat eivät aina kerro asiasta työvoimaneuvojille, kun ilmoittautuivat sähköisesti. Tämän johdosta nykyinen hallitus haluaa lisätä kasvokkain tapahtuvaa asiakas asiointia TE-palveluissa.

6.1. Työkyvyn tuki osaksi tulevaisuuden sosiaali- ja terveystieteiden - Työkyvyn tuen palvelupolku sote-keskukseen

6.1.1. Työkyvyn tuen palvelukokonaisuuden mallintaminen (asiakasryhmä)

- Muodostetaan asiakkaista ja asiakastyön ammattihenkilöistä koostuva moniammatillinen työryhmä mallintamaan työkyvyn tuen tiimin toimintamalli Soiten toimintaympäristöön.
- Toimintamalli laaditaan osaksi Soite 2.0 sote-keskus –hankkeen toimenpidekokonaisuutta *SOTE –vastaanottojen uudistaminen*. Valmisteluun osallistuvat Soiten aikuisten sosiaalipalvelujen, vastaanottopalvelujen-, kuntoutus-, mielenterveys- ja päihdepalvelujen sekä ehkäisevien palvelujen (HYTE, työterveyshuolto), kokemusosaamisen ja asiakasnäkökulman edustajat
- Määritellään asiakkaiden ohjautuminen eri yhteistyökumppaneiden palveluihin / palveluista.
- Menetelmänä käytetään palveluintegraation muotoilutyökalua, joka on tutkittu hyvä käytäntö monialaisen palveluprosessin muotoilussa.
- Malli julkaistaan hankkeen sivulla Innokylässä.

6.1.2. Suunnitelmalliset ja koordinoitut palvelupolut (yksilöllinen)

- Tavoitteena on asiakkaan todellisen palveluntarpeen selvittäminen asiakaslähtöisesti, päällekkäisen työn välttäminen ja tarkoituksenmukaisessa järjestyksessä etenevät palvelupolut asiakkaan tarpeisiin perustuvasti
- Koska asiakkaiden kirjo ja tilanteet ovat hyvin erilaisia, tietyn yhden skeeman mukaisesti ei voi aina toimia
- Aiemmin toimineen monialaisen asiakastyön yhteistyöryhmän tarkoitusta varten kehitetään toiminnaltaan nykyaikainen, monialainen, dynaaminen verkosto, joka aktivoituu aina kun saa asiakkaan => moniammatilliseksi työkyvyn tuen tiimiksi.
- Hoitavan tahon on oltava aina mukana

- Huolehditaan, että asiakas voi esittää omat näkemyksensä ja ohjata oma
- Asiakasvastaavan / omatyöntekijän käytännön suunnittelu ja sopiminen
- Yhteistyöhön linkitetään myös maakunnallisen Hyte-työn pohjalta suunniteltuun Elintapavalmennuksen hyödyntäminen ja monitoimijaisen yhteistyön kehittäminen terveellisten elintapojen edistämiseksi - osahanke Soite 2.0 sote-keskus –hankkeessa. Yhteistyötä elintapaohjauksen sähköisen palvelutarjottimen valmistelussa ja Omaolo –liitännässä.

6.1.3. Työkyvyn arvioinnin kehittäminen

- Kun kuntoutuksen tarpeen arviointi on yhtenäinen, on helpompi tehdä yhteistyötä ja sovittaa asioita yhteen. Yhtenäiset mittarit mahdollistavat myös seurannan.
- Hyödynnetään Kuntoutuksen tietopohja (KUTI) –hankkeessa parhaillaan kehitettävää aikuisen toimintakyvyn arviointia ja itsearviointia. Kehittämistyössä hyödynnetään terveys- ja hyvinvointimittareita. Tarpeen on saada Soitessa samanlaiset mittarit käyttöön (esim. Whodas 2.0) tässä hankkeessa tehtävän kokeilujakson pohjalta. Kun kuntoutuksen tarpeen arviointi on yhtenäinen, on helpompi tehdä yhteistyötä ja sovittaa asioita yhteen. Yhtenäiset mittarit mahdollistavat myös seurannan.
- Käytetään mittareita, jotka painottuvat ICF:ään => Tunnistaminen mahdollistuu.
- **Toteutetaan toimintakyvyn arviointimittarin kokeilujakso:** käynnistetään perehtymällä muutamaaan toimintakyvyn arviointimenetelmään/mittariin. Kokeilu arvioidaan ja raportoidaan.
- Mittarin kokeilujakson jälkeen laaditaan suositukset, miltä osin kuntoutuksen tarpeen arviointi voi olla yhtenäinen ja voidaanko käytössä olevien mittareiden tuloksia sovittaa yhteen, ja mikä mittari valitaan laajasti yhteiseen käyttöön.
- **Toteutetaan toiminnallisen työkyvyn arvioinnin kokeilu;** Kelan palveluissa on havaittu, että toiminnallisen työkyvyn arviointia maakunnassa tehdään vähän ja sitä olisi tarvetta lisätä.
- Keski-Pohjanmaalla on ostettu toiminnallisia työkyvyn arviointeja vuosittain muutama, suppealle asiakasryhmälle.
- Ennen kokeilun aloitusta tehdään moniammatillisen asiantuntijatyöryhmän arviointi ja raportti siitä, minkälaisissa tilanteissa asiakkaalle olisi tarkoituksenmukaista toteuttaa toiminnallinen työkyvyn arviointi.
- Tehdään selvitys siitä, minkälaisessa paikassa toiminnallisen työkyvyn arviointeja olisi tarpeen järjestää.
- Suunnitellaan menettelytapa toiminnallisen työkyvyn arvioinnin tilaamista ja toteuttamista varten.
- Käynnistetään asiakasohjaus työkyvyn arvioinnin toteuttamiseksi.
- Arvioidaan ja raportoidaan kokeilun vaikutukset.

6.1.4. Ammattilaisten osaamisen kehittäminen työkyvyn tuen asioissa

- Varmistetaan työkyvyn tuen ammatillisen henkilöstön työkyvyn tuen osaamista järjestämällä työkykykoordinaattorikoulutusta
- 20 osallistujaa: Soitesta, maakunnan kunnista ja yhdistyksistä, joiden toiminnassa on erityistä tarvetta tai hyötyä osatyökykyisyyteen ja työllisyysasioihin liittyvällä osaamisella.

6.2. Tuetun työllistymisen menetelmät: Työvalmennus-hankkeen toteutus- ja tavoitesuunnitelma

6.2.1. Mahdollistetaan ja lisätään kehitysvammaisille henkilöille palkkatyötä eri menetelmin

Kolme menetelmää; ryhmämuotoinen työkohteessa, työvalmennusryhmä toimintakeskuksessa ja yksilöllinen työvalmennus

- Ryhmämuotoinen työtoiminta sovitussa työkohteessa työvalmentajan ohjauksessa
- Työvalmennusryhmä toimintakeskuksessa (harjoitellaan ja kartoitetaan työvalmiuksia ja taitoja, alihankintatöitä)
- Yksilöllinen työhönvalmennus (jo olemassa olevat avotyön asiakkaat/uudet asiakkaat)

Tavoite kaikissa työvalmennuksen muodoissa:

- Mahdollistetaan kehitysvammaisille osallistuminen työtoimintaan
- Osallisuuden lisääminen arkeen ja yhteiskuntaan
- Mielekäs arki työn kautta
- Onnistumisen ja osaamisen kokemus mahdollisimman monelle, myös heille joiden toimintakyky ei riitä selviytymään itsenäisesti suoritettavasta työstä työtoiminnassa/ avotyössä
- Mahdollisuus oman CV:n tekemiseen työnhaun tueksi
- Tavoitteena mahdollistaa ja lisätä palkkatyötä kehitysvammaisille
- Tavoitteena lisätä ymmärrystä ja osaamista työelämätaidoissa ja asioimisessa osana yhteiskuntaa
- Tavoite vähentää ennakkokäsityksiä yhteiskunnassa osallistumisen ja osallistamisen kautta

Toteutus työvalmennusryhmänä työpaikoilla:

- Työvalmennusryhmissä osallistujia ryhmittäin esimerkiksi 3-5 hlö per ryhmä, 1 ryhmä kerrallaan
- ryhmään haetaan hakemuksella ja haastattelulla (tällä keinoin opetellaan normaalin työhaun prosessia samalla)
- Solmitaan määräaikainen ”urakka-sopimus” yhteistyötahon kanssa (esim. kaupat, kunnan toimipaikat, kirjastot yms.) ja sovitaan mitä työtä ryhmä alkaa harjoittelemaan ohjatusti
- Ohjaaja kerää ryhmän kasaan ennen työn alkamista ja sopii kunkin ryhmän kanssa aikataulut sekä käy ryhmän kanssa läpi työtehtävät, säännöt ja yleiset ohjeet. Ohjaaja huolehtii mahdollisen kuljetuksen ko. ryhmälle.
- Ohjaaja jalkautuu työnsuorituspaikalle
- Ohjaaja mahdollistaa jokaisen ryhmän jäsenen osallistumisen työtehtävien suorittamiseen yksilölliset tuen tarpeet huomioiden ohjauksessaan
- Ohjaaja huolehtii ja valvoo että annetut työtehtävät tulee suoritetuksi aikataulussa
- Osallistujilta kerätään palaute ryhmämuotoisesta työvalmennuksesta

Toteutus työvalmennusryhmänä toimintakeskuksessa:

- Työstä kiinnostuneille perustetaan ryhmä toimintakeskuksen tiloihin
- Ryhmässä käydään läpi kaikki työhön ja työn tekemiseen liittyvät asiat
- Ryhmässä harjoitellaan työelämätaitoja ja työn tekemistä (esim. alihankintatyöt)
- Mahdollisuus päästä kokeilemaan ryhmämuotoista työtä työvalmentajan tuella
- Asiakkailta kerätään palaute työvalmennusryhmästä

Toteutus yksilövalmennuksena:

- Jo olemassa olevien avotyöasiakkaiden ohjaaminen ja tukeminen työssä (henkilöt jotka olleet jo pitkään avotyössä)
- Uusien työpaikkojen etsiminen uusille asiakkaille joiden taidot ovat hyvät ja riittävät yksilösuoritteeseen työhön
 - perehdytys uuteen työhön
 - työsopimusasiat
 - ohjaus ja tuki asiakkaalle sekä työnantajalle
 - palkkaus tavoitteena
- Asiakaskohtaisten tavoitteiden laatiminen yhdessä asiakkaan kanssa
- Yhteistyö yritysten ja yhteisöjen välillä
- Mahdolliset palkkatukineuvottelut
- Yksilöllinen työssä suoriutumisen seuraaminen ja arviointi

6.2.2. Tuetun työllistymisen pilotointi

- Pilottiryhmään uusi kohderyhmä, esim. mielenterveyskuntoutujat.

6.2.3. Ammattilaisten osaamisen kehittäminen tuetun työllistymisen teemassa

- IPS –menetelmä 10 henkilöä, Kuntoutus-, tuki- ja ohjauspalvelujen EAT tai sen osia 4 henkilöä

6.3. Keski-Pohjanmaan Työkyky –foorumi

Maakunnan kuntien, kuntayhtymien, yritysten ja yhdistyksien ylimmän tason johdolle järjestetään KP foorumitapaamisia, joissa käsitellään osatyökykyisten mahdollisuuksia sijoittua työelämään. Tavoitteena on vahvistaa vastuunkantoa siitä, että mahdollisimman harva osatyökykyinen syrjäytyisi työelämästä. KP -Työkykyfoorumin tavoitteet asetetaan hankkeen alkuvaiheessa järjestettävässä foorumissa. Osa foorumeista toteutetaan **Työkyky- ja kuntoutusfoorumeina**, jotka kohdistuvat ammattilaisille ja asiakkaille, esitellen palvelupolkuun lähemmin liittyviä teemoja. Tämä Työkyky- ja kuntoutusfoorumi on jatkoa kuntoutuspalvelujen aloittamalle tapahtumasarjalle. KP Työkyky –hanke sovittaa yhteen kehittämistyötä meneillään olevien tai alkavien hankkeiden kanssa

7. Hanke sovittaa yhteen kehittämistyötä meneillään olevien ja alkavien hankkeiden kanssa

Soite 2.0 sote-keskus – on Keski-Pohjanmaan maakunnan Tulevaisuuden sote-keskus –hanke, jossa on 11 osahanketta, joihin viitataan hankesuunnitelmassa. Osahankkeista erityisesti *Vastaanottotoiminnan uudistaminen*, *Kuntoutuksen yhteensovittamisen toimintamallin*, *Sosiaalityön vastaanottotoiminnan kehittäminen ja integrointi*, *Kokemusosaamisen monipuolinen hyödyntäminen* ja *Elintapavalmennuksen kehittämisen* osahankkeet omaavat yhteistä liittymäpintaa KP Työkyky –hankkeen kanssa.

Kelan Ikääntyvien työttömien kuntoutuksen kehittämisprojekti, jossa kokeillaan IPS –mallia. Hanke kestää 1.4.20-31.12.22. Hankkeesta lisää s. 12.

Ohjaamo Keski-Pohjanmaa – Matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalvelupisteet nuorille. Keskeisempiä tavoitteita ovat verkostoyhteistyön tiivistäminen ja selkeyttäminen sekä nuorten osallisuuden lisääminen palveluja kehitettäessä. Suunnattu alle 30-vuotiaille nuorille ja nuorille aikuisille, jotka ovat mukana palvelun kehittämisessä. Ohjaamo -toimintaa tehdään tiivisti kunnan etsivän nuorisotyön kanssa ja mukana on laaja palvelutuottajien muodostama yhteistyöverkosto. Toimintaa kehitetään ESR – rahoituksella.

Stegat vidare – från arbetsverksamhet till arbete med lön för personer med funktionsnedsättning. Projektets målgrupp är unga personer som avslutat sin utbildning vid andra stadiet och personer som av någon anledning inte hittat meningsfull sysselsättning p.g.a. sin funktionsnedsättning. Inom projektet kommer det att utvecklas material och en informationsbank om olika sysselsättningsmodeller. Kommunens personal har också möjlighet att delta i utbildningar som arrangeras i projektet. (FDUV Förbundet De Utvecklingsstörda Vål / STEA –finansiering.

Työllisyyden kuntakokeilu Kokkolan kaupunki on hyväksytty mukana kuntakokeilun ensimmäisessä haussa. *Muut maakunnan kunnat valmistautuvat hakemaan mukaan täydennyshaussa kesällä 2020*. Näiden hankkeiden osalta toimintasuunnitelmat ovat vasta muotoutumassa ja työllisyyspäälliköiden tai vastaavien viranhaltijoiden kanssa on sovittu keskinäisestä verkostoitumisesta ja yhteydenpidosta KP Työkyky – hankkeen kanssa, jotta vältetään päällekkäisyydet ja voidaan sovittaa yhteen kehittämistoimintaa. KP Työkyky –hanke tulee sovittamaan yhteen osatyökykyisten työllisyyspalveluja muiden uudistettavien yritys- ja työvoimapalveluiden kanssa.

8. Hankkeen toteutus

Hankkeen hallinnoi Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveyspalvelukuntayhtymä Soite. Soiten kehittämispalvelut tukee hankkeen toteutusta. Hanke toteutetaan rahoittajan ja Soiten projektiohjeiden mukaisesti.

Hankkeen ohjausryhmänä toimii Tulevaisuuden sote-keskus –hankkeen ohjausryhmä, jota täydennetään Työkyky-hankkeen keskeisten tahojen edustajilla.

Hankkeen toimenpidekokonaisuuksille nimetään omat *teemaryhmät*, joissa ovat edustettuina keskeiset yhteistyötahot hankkeen teemoista.

Teemaryhmät valmistelevat aluksi nykytilan kartoituksen ja tarkennetun toimintasuunnitelman oman teemansa osalta. Teemaryhmiin kutsutaan osallistujia kyseisen teeman keskeisistä asiakas-, viranomais-, yritys-, järjestötahoilta.

Hankkeelle palkataan **hankejohtaja (1)** ja toimenpidekokonaisuuksiin kokoaikaiset **hanketyöntekijät (2)**, jotka koordinoivat toimenpidekokonaisuuden kehittämistoiminnan ja sovittavat yhteen hankekokonaisuuden ja yhteistyön Tulevaisuuden sote-keskus- ja sote-rakenneuudistus – hankkeiden kanssa. Hankkeen omarahoitus katetaan työpanoksen siirtona hankkeelle.

Hanke raportoidaan ohjausryhmän lisäksi Soiten johtoryhmälle, hallitukselle ja omistajaohjauksen neuvottelukunnalle.

Hankkeessa sitoudutaan yhteistyöhön hankkeen arvioinnin toteuttamisessa ja tarvittavaan valtakunnalliseen ja hankkeidenväliseen yhteistoimintaan hankkeen toteutuksessa, mm. käyttämään valtionhallinnon salkkutyökalua raportointiin. Eryteisesti mittarien testaamiseen ja vaikuttavuuden arviointiin työkykyisten palvelupolun toimivuudesta odotamme saatavan vaikuttavuustietoa Whodas 2.0 – ja AVAIN –mittarien käytön kautta, joita molempia Soiten palvelualueilla käytetään. Hankkeeseen pyritään yhdistämään myös opinnäytetyö- ja vastaavaa tutkimusta.

Hakkeen seuranta, vaikuttavuutta ja tuloksia varaudutaan esittelemään kansallisen hanketoimijoiden verkoston tapaamisissa ja vastaavissa tilaisuuksissa. **Innokylässä** julkaistaan hankkeessa kehitetyt toimintamallit.

Hanke käynnistyy 9 / 2020: ohjausryhmän toiminta, hankehenkilöstön rekrytointi ja teemaryhmät nimetään ja ne aloittavat toiminnan.

Kumpikin teemaryhmä käynnistää toimenpidekokonaisuuden nykytilan kartoituksella ja yhteisen lähtötilanteen kuvan muodostamisella hankkeen teemoista ja toimenpiteiden toteuttamistavoista.

1. Nykytilan kartoitus ja tilanteen analysointi.
2. Työvalmennusryhmät käyntiin eri menetelmiä soveltaen vammaispalveluissa.
3. Tunnistetaan Työkyky -hankkeen tavoitteiden mukaiset muutostarpeet nykyisiin toimintamalleihin
4. Pilotoidaan tuetun työllistymisen toimintamallia ja Toiminnallista työkyvyn kartoitusta oikeassa työpaikassa.
5. Osaamisen lisääminen kehitettävistä teemoista; ammattilaisille työkykykoordinaattori- koulutusta, muihin teemoihin soveltuviin koulutuksiin osallistumista.
6. Vahvistetaan uudet toimintamallit ja otetaan ne käyttöön.

9. Alustava aikataulu – KP Työkyky –hanke

	Nykytilan kartoitus + analysointi	Työvalmennusryhmät käyntiin + toiminnassa	Kokeilujen valmistelu ja hankinnat	Palvelukokonaisuuden ja palvelupolun työstäminen teemaryhmät	Tuetun työllistymisen ja Toiminnallisen työkyvyn kartoituksen pilottijaksot	Ammattilaisten osaamisen kehittäminen	Uudet mallit vahvistetaan, otetaan käyttöön, julkaistaan, jalkautetaan/ Työkykyfoorumi
Syksy 2020	X		X			X	
Kevät 2021		X	X	X	X/0	X	
Syksy 2021		X		X	X/X	X	X
Kevät 2022		X		X	0/X	X	X
Syksy 2022							X

Ohjausryhmä ja teemaryhmät tarkentavat aikataulun hankkeen käynnistyessä.

10. Tarvittavat resurssit - KP Työkyky –hanke

	2020	2021	2022	Yhteensä
Henkilöstökulut	87500	175500	175500	438500
Vapaaehtoiset henkilöstökulut	25000	71560	71560	168120
Palvelujen ostot yhteensä	41400	79650	79650	200700
Matkakulut	6000	6000	6000	18000
Materiaalikulut	300	600	600	900
Toimitilakulut	1980	3100	3100	8180
Investointikulut	3000			3000
Kulut yhteensä	165780	337410	337410	840600
Hanketoimijoiden omarahoitus	25000	71560	71560	166120
Haettava valtionavustus	140780	265850	265850	672480

Ostopalveluna hankitaan mm. työkykykoordinaattorikoulutus 20 ammattihenkilölle, IPS –menetelmän koulutusta ryhmälle ammattihenkilöitä (10 hlöä), tuetun työllistymisen kokeilu uudelle erityisryhmälle, esim. mielenterveyskuntoutujille sekä toiminnallisen työkykyarvioinnin kokeilu, tavoitteena toiminnallinen kokeilu oikealla työpaikalla. Omarahoitusosuus suunnitellaan katettavaksi työpanoksena.

11. Viestintä, arviointi ja riskien tunnistaminen

11.1. Viestintä- ja vaikuttamissuunnitelma

Viestinnän perustavoitteena on antaa tietoa hankkeen kehittämistyöstä, sen etenemisestä ja tuloksista. Tavoitteena on pitää esillä ja lisätä tietoa osatyökykyisten asemasta, työllisyyden edistämisen mahdolli-

suuksista ja hankkeen toteutuksesta. Viestinnällä on tarkoitus vaikuttaa myönteisesti työnantajien, työyhteisöjen ja työkaverien asenteisiin osatyökykyisten kuntalaisten työnsaannin tärkeydestä.

Hyvä viestintä vähentää muutoksiin liittyvää epävarmuutta, ohjaa mahdollista vastarintaa positiiviseksi muutosvoimaksi ja rohkaisee ihmisiä näkemään muutos mahdollisuutena. Ennen kaikkea avoin viestintä synnyttää luottamusta toimijoiden kesken, joka on edellytys rakentavalle yhteistyölle. Viestintäsuunnitelma tarkennetaan hankkeen käynnistämisen yhteydessä. Hankesuunnitelman liitteenä on erillinen viestintäsuunnitelma.

11.2. Riskien tunnistaminen ja riskien arviointisuunnitelma

Kehittämishankkeen tuloksellisuuden varmistamiseksi tunnistetaan ja ennakoitaan sitä uhkaavat riskit. Hanketyön keskeisin riski on käytettyjen resurssien menettäminen saamatta vastineeksi tavoiteltuja tuloksia. Hanketoiminnassa syyt aiheutuvat ensisijaisesti puutteellisesta tietopohjasta ja suunnittelusta tai omista virheellisistä toteutustavoista.

Alla olevassa taulukossa on ennakoitu tunnistetut riskit sekä niiden hallintakeinot. Riskejä on arvioitu vakavuusasteikolla 1-5, jossa 1=hyvin pieni riski ja 5=vakava riski.

Taulukko: Riskien tunnistaminen ja riskien arviointisuunnitelma

Riski	V	Indikaattori	Hallintakeino	Seuraukset
Johdosta aiheutuvat riskit	4	Johto ei sitoudu hankkeen tavoitteisiin eikä kommunikoi henkilöstölle muutosten tarvetta. Ristiriitaisia näkemyksiä kehittämisen suunnasta.	Säännöllinen keskustelu johdon ja esimiesten kanssa hankkeen sisällöstä ja etenemisestä.	Tavoiteltu muutos ei juurru työyhteisöjen toimintatavaksi.
Henkilöstöstä aiheutuvat riskit	4	Avainhenkilöiden vaihtuminen. Tuen puute linjaorganisaatiolta. Henkilöstön sitoutumattomuus ja osaamattomuus.	Hankehenkilöstön huolellinen rekrytointi ja perehdytys. Johdon riittävä tuki, ohjaus ja palaute. Työympäristö ja esimiestyö kunnossa.	Hidastaa hankkeen etenemistä. Tavoiteltuja tuloksia ei saavuteta.
Tavoitteiden epäselvyys	3	Hankkeen tarkoitus epäselvä. Kohderyhmän tarpeita ei tunneta.	Lähtötilanteen huolellinen kartoitus ja tarveanalyysi. Selkeä yhdessä laadittu toimintasuunnitelma.	Hankkeen tulokset jäävät hajanaisiksi. Tavoitteita ei saavuteta.
Hankkeen resurssit eivät vastaa hankkeen tavoitteita	4	Krooninen resurssivajaus työmäärään nähden. Aikataulu ei pidä.	Hankkeen toimintojen priorisointi. Toimintasuunnitelmassa resurssien ja tavoitteiden tasapainotus.	Osa tavoitteista jää toteutumatta.
Epätarkoituksenmukaiset työkäytännöt	4	Epäselvät vastuut ja valtuudet. Puutteellinen dokumentointi. Suunnittelemattomuus. Itsearviointin puute.	Riittävä ohjaus projektityöhön. Säännölliset keskustelut johdon kanssa. Toimivat rutiinit alusta alkaen.	Työaikaa kuluu "sähläykseen". Hankkeen eteneminen hidastuu.
Viestintä	4	Hankkeen työstä ei tiedetä. Tuotokset jäävät pienen piirin sisälle.	Avoin, ennakoiva viestintä viestintäsuunnitelman mukaan.	Tavoitteiden saavuttaminen vaikeutuu.

KP Työkyky-hankkeelle myönnettiin valtionavustusta 89 % haetusta avustuksesta, jonka vuoksi hankesuunnitelmaa muokataan vastaamaan myönnettyä valtionavustusta.

Hankkeessa työskentelee kaksi kokoaikaista työntekijää 25.1.2021 alkaen sekä hankesihteeri 50 %:n työajalla. Hankkeeseen rekrytoidaan toinen hanketyöntekijä 1.7.2021 alkaen.

Hankkeen käynnistymisen jälkeen toimintaympäristössä on tapahtunut muutoksia. Yhdeksi tärkeäksi yhteistyökumppaniksi suunniteltu toimija Kokkotyö-säätiö ajautui konkurssiin alkuvuonna 2021. Kokkotyö-säätiön kautta oli tarkoitus saada asiakasosallisuus kytkettyä hankkeen toimenpidekokonaisuuksiin mukaan. Samalla osatyökykyisten työllistämisen tuen käytännön osaaminen hetkellisesti heikkeni Keski-Pohjanmaalla. Keski-Pohjanmaan sosiaalipsykiatrisen yhdistys ry on ottanut enemmän vastuuta osatyökykyisten palvelujen tuottajana ja KP Työkyky-hanke tekee yhteistyötä sosiaalipsykiatrisen yhdistyksen kanssa mm. asiakasosallisuuden edistämiseksi sekä tuetun työllistymisen työhönvalmennuksen kehittämisessä.

Hankkeessa tullaan kiinnittämään huomiota toteuttajaorganisaatio Soiten henkilökunnan osaamisen lisäämiseen työkyvyn tuen asioissa. Henkilökunnalle tarjotaan mm. työkykykoordinaattori-koulutusta, mutta myös muuta koulutusta, jotka käsittelevät osatyökykyisten työllistymistä ja ohjausta sekä työkyvyn tuen palvelujärjestelmää.

Hankkeen alkutilanneanalyysissä tunnistettiin toimintaympäristön kompleksisuus ja sen aiheuttamat haasteet mm. eri toimijoiden yhteistyön toteutumisen kannalta. Samalla kun kehitetään työkyvyn tuen tiimiä, Soiten sisäisesti kehitetään paljon tukea tarvitsevien ja paljon palveluja käyttävien (PTT-asiakkaiden) moniammatillista toimintatapaa eri toimialueiden kesken. Työkykytiimin ja PTT-toimintatavan yhdenmukaisaminen toteutuu käyttämällä molemmissa Diakonia ammattikorkeakoulun ohjaamaa palveluintegraation muotoiluvalmennusta.

Koska KP Työkykyhankkeelle myönnettiin 89 % haetusta valtionavustuksesta joudutaan toimintaa sopeuttamaan myönnettyyn rahoitukseen nähden. Hankkeen varsinainen toiminta käynnistyi vasta 25.1.2021 kun hankejohtaja ja hanketyöntekijä aloittivat työskentelyn. Toinen hanketyöntekijä aloitti työskentelyn 1.7.2021 alkaen. Vuodelle 2020 ei sijoittunut juurikaan kuluja, joten hankkeen tavoitteet on mahdollista toteuttaa myönnettyllä rahoituksella.